

VISSZATEKINTŐ

Meghalt Krúdy Gyula

Hatvan éve, 1933. május 12-én meghalt Krúdy Gyula. Három nappal előbb a rádió műsorán Krúdy Gyula „A vén szamár” című novellája szerepelt. Az írónak kellett volna felolvasnia művét, ám nem jól érezte magát, s ezért fia, ifj. Krúdy Gyula olvasta fel. Tizenegyedikén este fáradtan tért haza óbudai, Templom ucca 15. szám alatti lakására, második feleségével, Rózsa Zsuzsannával és élete legnagyobb örömeivel, kislányával, Zsuzsikával vacsorázott, majd lefeküdt azzal, hogy másnap tíz órakor keltessenék fel, addigra készítsék el a fürdőt és a reggeli kakaóját, mert déli előtt sok dolga van. De hiába várta a csészében a párolgó kakaó és a meleg fürdő az író. Képes felesége pontban tíz órakor benyitott hálószobájába, az író már sápadtan, holtan feküdt az ágyon. Krúdy né két-ségbeesetten szaladt át a szomszéd-ba, a család jó barátjához, dr. Boér Kálmán orvoshoz, aki azonnal átsiet-tet, de már csak azt állapíthatta meg mély szomorúsággal, könnyező szemmel, hogy a nagy író körülbel-ül egy órája halott. A lapok később megírták: valószínűleg rövid halál-tusa után, szívbénulás ölte meg.

„Sudár tölgy dőlt ki a magyar irodalom élő erdejéből. Kúdy Gyula

meghalt. Mindössze 55 éves volt, de ez is csak most derült ki, halála után. Amíg élt, nem volt kora. Élete a legfiatalabbaké volt, bölcsessége az öregeké. A vele egyidősek Gyula bácsinak szóltották, a fiatalok te-gették. Egész lénye, daliás exte-rieurje jóságosan félrebillentett fejé-vel, szinte agkori nyugalmat áraszt-ott magából, de a férfias, monu-mentális szelidség mögött az ifjúság örök lángra lobogott, izzott az ősi temperamentum, amelyet Szabolcs-ból hozott magával, s amit nem a város, hanem csak a saját lelki kul-túrája tudott megfékezni. Szálás, erős ember volt, de erejét még ha-ragjában sem használta. Nem is tu-dott haragudni. Akkor is mosoly-gott, amikor haragudott. Ilyenkor félelmetesen szelíd tudott lenni. Testi erejét csak az igazságért, a gyengék védelméért vetette latba. Az igazságért verekedett is. Pusztá kézzel, kard és revolver ellen: Min-dig győzött. És mindig sajnálta azt,

akit legyőzött. Úr volt. Földesúr. Ezerholdas — a lelkében. Birtokait parcellázta, szétszórta az éjszaká-ban, melynek talán utolsó lovagja volt... Szindbád elutazott, fekete postakocsiján elindult a halhatatlan-ság felé” — írta a Magyar Hírlap-ban (r.p.) szignóval a búcsúztató, valószínűleg Relle Pál.

Két nappal később temették a Kerepesi úton a katolikus egyház szertartása szerint, tölgyfakoporsó-ját a Jókai-lepellel burkolták be. Sír-jánál Sárai Elemér, nyíregyházi származású cigányprímás bandájá-val játszotta: „Lehullott a rezgő nyárfa ezüstszínű levele...” Lázár Miklós képviselő, A Reggel főszer-kesztője mondta: „A magyar irodal-m Lear királya voltál, kincseidet eltékozoltad, szétszörtad, odaaján-dékoztad. Krúdy Gyulát egyetlen hivatalos irodalmi társaság sem vá-lasztotta tagjai sorába. Krúdy Gyula a koldus, a kitagadott, a kiközösített Krúdy Gyula hercegi hitbizomány-nál nagyobb és maradandóbb örök-séget hagyott nemzetére.” A sírnál beszélt még Kárpáti Aurél, Zsolt Béla, Thury Lajos és Egyed Zoltán is.